

Miljø- og Fødevareklagenævnet

Sendt elektronisk via klageportalen

Vingsted, den 23. september 2025

KLAGE

Klage over Mariagerfjord Kommunes afgørelse om dispensation efter Naturbeskyttelsesloven til oprensning af Valsgård Bæk mellem Rostrupvej og Valsgård

Danmarks Sportsfiskerforbund (DSF) påklager hermed Mariagerfjord Kommunes afgørelse af 5. september 2025 (sag nr. 01.05.08-P25-70-25) om dispensation fra Naturbeskyttelsesloven til oprensning og afgravning af sandaflejringer i Valsgård Bæk med følgende begrundelser.

DSF hæfter sig særligt ved at vandløbet ikke er oprenset i over 20 år, og at der er ansøgt om oprensning fra en række lodsejere. Der er i afgørelsen ikke nævnt med hvilken begrundelse der er ansøgt, derfor antager DSF, at der må ligge et afvandingshensyn bag ansøgningen og ikke en naturforbedrende begrundelse eller et restaureringstiltag.

DSF tolker dette således, at kommunen ønsker at imødekomme et ønske om at forbedre vandføringsevnen i forhold til den nuværende og på at ændre den naturtilstand vandløbet har indfundet sig i.

DSF henviser derfor til en lignende sag og klagenævnsafgørelse fra 14. februar 2024, sag nr. 21/04315, hvor en dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3 til oprensning af beskyttet vandløb, ændres af klagenævnet til et afslag, bl.a. med følgende begrundelse:

"Flertallet i Miljø- og Fødevareklagenævnet har desuden lagt vægt på, at der i sagen ikke er oplysninger om, at det ansøgte har til formål at tilgodese andre end jordbrugsmæssige og privatøkonomiske hensyn, som ikke i sig selv kan begrunde en dispensation. Det forhold, at der er tale om et offentligt vandløb, hvor kommunen som vandløbsmyndighed er forpligtet til at foretage vedligeholdelse i henhold til gældende vandløbsregulativ, kan derfor efter flertallets vurdering ikke føre til et andet resultat. Det samme gælder det forhold, at der er søgt om oprensning til regulativmæssig bund."

I lyset af ovenstående klagenævnsafgørelse er det DSF's umiddelbare vurdering, at der ikke er det rette hjemmelsgrundlag for at træffe den afgørelse Mariagerfjord Kommune har truffet i sagen om Valsgård Bæk, idet en afgravning alene tilgodeser afvandingsinteressen, og ikke er understøttet af naturforbedrende tiltag, som kan føre vandløbet til målopfyldelse.

At Mariagerfjord Kommune lægger til grund for afgørelsen, *"at indgrebet ikke vil skabe varig påvirkning af vandløbet opstrøms eller nedstrøms, samt fjernelsen af aflejret sediment for de angivne delstrækninger har en naturforbedrende effekt, da oprensningen vurderes at mindske sedimenttransporten til de nedre dele af vandløbet."*, kan efter DSF's vurdering ikke føre til andet resultat, end at afgørelsen må ændres til et afslag. Det er DSF's vurdering at § 3 beskyttede vandløbsstrækninger ikke frit kan anvendes som "sandfang" og opgraves efter vilkårligt behov, med en argumentation om at det vil være naturforbedrende.

Desuden mener DSF at:

Uanset opgravningens udstrækning er opgravninger i vandløb et meget destruktivt indgreb i et naturområde, og vil, uanset om det er lange strækningsopgravninger eller punktopgravninger, ændre tilstanden i det beskyttede vandløb. Både der hvor der bliver gravet og sandsynligvis også på nedstrøms liggende strækninger, idet man ved opgravning også igangsætter en erosion og frigivelse af sediment, som føres nedstrøms.

Opgravninger harmonerer ikke med miljømålene i vandløbet, idet vegetation, fisk, smådyr mv. ikke kan undgås at blive opgravet. Vandløbet "nulstilles" på strækningen, der opgraves.

DSF mener, at sandproblemer i vandløb skal løses på anden måde end via strækningsopgravning, ved anvendelse af mindre destruktive indgreb end gravning direkte i vandløbet.

Sandproblematikker bør som udgangspunkt løses ved kilden, enten i form af dyrkningsfrie bræmmer langs vandløb, på de steder, hvor terræn skråner og tilfører overfladevand med sediment til vandløbet. Og/eller ved at etablere sandfang på drænledninger og ved udløb af rørlagte vandløb. Sekundært, og som en sidste mulighed, etablering af strategiske sandfang direkte i vandløbet, så unaturlig stor sandvandring og tilsanding af sten og grus i vandløbene standses eller reduceres.

Der findes en række mindre destruktive metoder til at standse og undgå sandvandring og bundhævninger i vandløb, og DSF mener at disse bør anvendes i beskyttede og målsatte vandløb i stedet for destruktive opgravninger, der fjerner flora og fauna og nulstiller vandløbet på den opgravede strækning.

Bl.a. kan der ved etablering af sandfang og den rette skånsomme vedligeholdelse opnås væsentlige forbedrede miljøforhold. I små vandløb, som Valsgård Bæk, kan DSF henvise til den såkaldte Humbækmetode, som via en proces med den rette vedligehold, sandfang og plantning af rødelt, kan skabe gode vedligeholdelsesfrie vandløb indenfor en overskuelig årrække.

(Link: [Morten forvandler muddergrofter til rindende vandløb - Danmarks Naturfredningsforening](#))

Det handler også om rettidig omhu, så sandtilførsel og sandvandring standses, så strækningsopgravninger ikke er nødvendige.

DSF mener desuden, at opgravninger i vandløb, som betegnes som "sædvanlig vedligeholdelse", kan være i strid med miljømålet. Ifølge Naturbeskyttelsesloven kan denne type vedligeholdelse gennemføres uden dispensation, da den har til formål at fastholde vandløbets eksisterende tilstand.

Hvis vandløbets tilstand ikke opfylder miljømålene, vil sådanne opgravninger kunne fastholde vandløbet i en ugunstig tilstand og dermed direkte hindre opnåelsen af de fastsatte miljømål. Det rejser spørgsmålet, om kommunen ikke er forpligtet til at undlade at udføre "sædvanlig vedligeholdelse", når denne modarbejder opfyldelsen af miljømålene – særligt i tilfælde, hvor det drejer sig om opgravninger, og finde og anvende andre alternativer til at håndtere sandproblematikken, end strækningsopgravninger. I den forbindelse kan DSF henvise til Miljøstyrelsens høringsnotat af vand-

områdeplanerne 2021-2027, side 525, der omhandler vandløbsvedligeholdelse. Dele af Miljøstyrelsens høringssvar er gengivet i bilag 1 med DSF's fremhævninger. Det er DSF's vurdering af høringssvaret, at kommunen af egen drift, er forpligtiget til at overveje om de vedligeholdelses tiltag (sædvanlig vedligeholdelse) er i overensstemmelse med EU retten (miljømålene). Og hvis ikke de er det, har kommunen pligt til at undlade at gennemføre sædvanlig vedligehold.

Med venlig hilsen

Torben Hansen

Natur og Miljøkonsulent

Danmarks Sportsfiskerforbund

Skyttevej 5 – 7182 Bredsten

Mobil: 5434 0524

E-mail: tha@sportsfiskerforbundet.dk

Bilag 1 Uddrag fra Miljøstyrelsens høringsnotat af vandområdeplanerne 2021-2027, side 525 og 526

Miljøministeriets bemærkninger: Miljøministeriet skal hertil bemærke, at vandløbsvedligeholdelsen ikke indgår som et selvstændigt virkemiddel. Det er kommunerne der, som vandløbsmyndighed for offentlige vandløb, konkret vurderer, om der skal ske mere eller mindre vedligeholdelse, herunder om vedligeholdelsen er foreneligt med den beskyttelse, der i øvrigt gælder for natur og miljø. Kommunerne forvalter vandløbene i henhold til vandløbsloven og de fastsatte regulativer, og denne forvaltning må ikke føre til en forringelse af vandtilstanden eller hindre, at vandløbet når sit miljømål.

Det betyder, at kommunerne i overensstemmelse med vandløbslovens § 1, stk. 2, skal sikre, at fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter vandløbsloven sker under hensyntagen til bl.a. den beskyttelse og de mål, som følger af lov om vandplanlægning, herunder navnlig miljømålsbekendtgørelsen. **Kommunerne skal derved som vandløbsmyndighed af egen drift sikre, at vandløbsregulativene, herunder vedligeholdelsen, ikke forhindrer de mål, som fremgår af bekendtgørelsen.** Vurderer kommunerne, at det på den baggrund vil være nødvendigt at revidere regulativene, vil miljøvurderingslovens regler skulle iagttages. **Lov om vandplanlægning og tilhørende bekendtgørelser er en implementering af vandrammedirektivet, og bl.a. vandløbsloven vil skulle fortolkes og administreres i overensstemmelse med direktivet tilsvarende øvrig EU-lovgivning. Det følger også af § 8 i indsatsbekendtgørelsen. Det betyder bl.a., at afvandingsforanstaltninger kun kan opretholdes og gennemføres, hvis det er i overensstemmelse med EU-retten.** Reglerne i lov om vandplanlægning om mindre strenge miljø-

Miljøministeriet / Vandområdeplanerne 2021-2027 / Høringsnotat **525**

mål, udpegning af kunstige eller stærkt modificerede vandområder og nye ændringer af vandområdernes fysiske karakteristika kan dog i et vist omfang muliggøre bl.a. afvandingshensyn, der ikke kan forenes med hensyn til vandmiljøet. Muligheden for nye ændringer er beskrevet nærmere i afsnit 7 i udkast til vejledning om indsatsbekendtgørelsen, som har været i høring sammen med udkast til vandområdeplanerne. Ved spørgsmål om opretholdelse af eksisterende anvendelser ved fastlæggelse af mindre strenge mål og/eller udpegning af kunstige eller stærkt modificerede vandområder skal Miljøstyrelsen kontaktes.

Hvis kommunerne vurderer, at det er nødvendigt at reducere vandløbsvedligeholdelsen i overensstemmelse med vandløbslovens § 1, stk. 2, vil der som udgangspunkt ikke efter vandløbsloven være krav om erstatning til lodsejere for eventuelle tab. Forbedringer af vandløbssystemenes fysiske forhold som følge begrænsning af eller undladelse/ophør med sædvanlige vedligeholdelsesaktiviteter som omfattet af vandløbslovens § 27, stk. 2, udgør efter Miljøministeriets vurdering ikke vandløbsrestaurering som omhandlet i vandløbslovens § 37 (eller vandløbsregulering efter § 16), selv om ændringen i vandløbsforvaltningen på sigt kan føre til ændringer af vandløbsskikkelsen og som følge deraf vandføringen. Det vil derfor efter omstændighederne kræve opdatering af vandløbsregulativets bestemmelser om vandløbsskikkelse eller vandføringsevne og vedligeholdelse at etablere ændringen, men bestemmelserne om vandløbsrestaurering i vandløbslovens kapitel 8 (eller bestemmelserne om vandløbsregulering i kapitel 5) vil ikke finde anvendelse, herunder bestemmelserne om erstatning for tab.

Det vil være vandløbsmyndigheden der ud fra de konkrete omstændigheder vurderer vandløbslovens krav til en ændring af vandløbsvedligeholdelsen. Der vil kunne klages over vandløbsmyndighedens afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Spørgsmål om konkrete vandløbsforhold, vandløbsforvaltning efter vandløbsloven og foreneligheden med vandplanlægningen, herunder tilstands- og vurderingsgrundlag, kan som altid rettes til Miljøstyrelsen.